

Innspill til statsbudsjettet 2019

Bakgrunn

Kjernefysisk nedrustning og utvikling og det humanitære initiativet på atomvåpen var tidligere satsningsområder for Norge. I dag er støtten kuttet til det minimale. Bevilgningene til arbeidet med atomnedrustning er små, til tross for at det er et område med betydelig utvikling og internasjonal oppmerksomhet, jf. FN-traktaten som forbyr atomvåpen som ble vedtatt av 122 av FNs medlemsland i fjor sommer og Nobels fredspris til ICAN 2017.

- Budsjettposten «Informasjonsarbeid for fred» er fjernet, etterlater hull og sterkt svekkede fredsorganisasjoner.
- Da ICAN fikk fredsprisen i fjor, ble det gitt øremerkede midler til ICAN internasjonalt, og Leger mot atomvåpen, som drifter ICANs arbeid i Norge. Disse er fjernet i 2019.
- Også andre fredsorganisasjoner fikk noe støtte i 2018, etter en omstendelig prosess og mye usikkerhet.

Budsjettssituasjonen i dag

- 2019: *Kap. 118 Utenrikspolitiske satsinger. Post 72 Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet*: Støtte til sivilsamfunnsorganisasjoner er nedprioritert.
 - Alle øremerkede midler til ideelle organisasjoner fjernes. (Når verdens øyne ikke lenger er rettet mot oss, forsvinner støtten til fredsprisvinneren.)
 - I teksten om prioriteringer for denne posten, står det eksplisitt at regjeringen vil støtte de omtalte tiltakene. Unntaket er sivilsamfunnsorganisasjoner, der det bare står at tilskuddsordninger vil ses i sammenheng med andre globale sikkerhetsutfordringer og tiltak som får støtte over bistandsbudsjettet.
 - Det er dermed høyst usikkert om det gis støtte til videre drift av sivilsamfunnsorganisasjoner som jobber med kjernefysisk nedrustning i Norge. Leger mot atomvåpen og ICAN Norge jobber på en måte som ikke møter ODA-kriteriene og ikke gjør oss egnet til støtte over bistandsbudsjettet.
 - Det kan bli en pott som sivilsamfunnsorganisasjoner kan søke midler fra. Størrelse på potten og kriterier for å søke framkommer ikke. Slike søknadsprosesser tar gjerne veldig lang tid, det går gjerne et halvt år før det er avklart hvor mye støtte organisasjonen får. Svært lite forutsigbarhet gir vanskelige rammevilkår for organisasjonene.
 - UD har i møte med oss tidligere sagt at det meste av midlene under denne posten er bundet opp.

For å sikre levedyktige sivilsamfunnsorganisasjoner, er det nødvendig å gi organisasjoner som jobber med kjernefysisk nedrustning rammebetingelser som gjør slik aktivitet mulig.

Vi ber derfor Stortinget om å etterspørre øremerkede midler til forskning, sivilsamfunnsengasjement og utviklingslands kapasitet til å bidra i nedrustnings- og ikke-spredningsarbeidet.

Primært mener vi at det humanitære initiativet bør videreføres på en egen post: 30-60 millioner for å sikre at norsk engasjement for sammenhengen mellom utvikling og nedrustning ikke forsvinner helt. I framtidige budsjetter bør posten bygges opp igjen til tidligere nivå.

I det minste må det gis fortsatt øremerkede midler til organisasjoner som jobber for kjernefysisk nedrustning på minst 8 millioner under 118.71 (eller på en annen post utenfor bistandsbudsjettet)

- Øremerkede midler til ICAN internasjonalt og Leger mot atomvåpen / ICAN Norge, minst på dagens nivå (2+2 mill.)

- Økt støtte til andre organisasjoner som jobber med fred og nedrustning, som Nei til atomvåpen, Fredsrådet og Norsk Folkehjelp.

I begge tilfeller bør støtte gis til ulike tett sammenknyttede formål (som ikke dekkes av O3-midler som krever ODA-godkjenning):

- Ytterligere **forskning** på og **formidling** av kunnskap om atomvåpens humanitære og utviklingsmessige konsekvenser og atomvåpenrelatert risiko.
- **Sivilt samfunnsengasjement** rundt atomvåpen.
- Styrking av **utviklingslands kapasitet** på og aktive deltakelse i det multilaterale kjernefysiske nedrustnings- og ikkespredningsregimet.
- **FNs arbeid** med å universalisere og iverksette FN-traktaten som forbyr atomvåpen, med mål om økt oppslutning om den norm som traktaten nedsetter.
- **Analyse og formidling av kunnskap** om betydningen FN-traktaten som forbyr atomvåpen har for NATO-land som ikke har atomvåpen, og hvordan de kan forholde seg til den. Vil få som politisk effekt at Norge kan opprettholde en åpen og positiv holdning til FN-traktaten som forbyr atomvåpen, selv om det er vanskelig for NATO-land å slutte seg til forbudet i dag.

Norske leger mot atomvåpen er del av Den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen.

